

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (in s e r a t e) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 193.

V Ljubljani, v petek 26. avgusta 1898.

Letnik XXVI.

Svoji — proti svojim.

(Dopis z Notranjskega.)

Mi Slovenci se večkrat pričakamo o tem, zakaj ne napredujemo gospodarski tako, kakor drugi sosedni narodi. Naposled prihajamo pa vedno do zaključka, da smo na tem mnogo sami krivi.

Mi Slovenci se prav za prav v nobenem oziru ne izpoznamo, nočemo ali pa ne znamo izpoznati za samostojen narod, ki bi moral živeti na lastnih nogah.

Vsled te svoje slabosti lazimo ob vsaki priliki za tujcem, ki je pomešan med nami, nosimo mu svoj denar in mu dajemo dobička, na ljudi svoje narodnosti pa nemarno pozabljamo. Nasprotno pa se nikoli ali pa redkokedaj zgodi, da bi prišlo na misel tujcu, nesti svoj denar k nam, dajati dobička Slovincu. In zakaj?

Tujec, bodisi Nemec, Italijan ali Mažar, se v prvič prav dobro zaveda svoje narodnosti in dela zvesto v smislu gesla »Svojim k svojim!«, drugič pa črti Slovana toliko za vsako priliko posebej, da mu ne privoščiti tudi ne mrvice kakega dobička iz svojega žepa. V tem tiči gospodarsko zatiranje Slovanov od strani naših nasprotnikov in dejstvo, da se mi Slovani, in Slovenci še posebej, ne moremo dvigniti do gospodarske samostojnosti.

Zakaj je toliko slovenskih tvrdk po naših mestih navezanih tako rekoč na tujce, tvrdk, katerih lastniki so pravi, zavedni in kremeniti značaji slovenski? Jedino le zato, ker smo Slovenci tako kratkovidni, da si vedno domišljamo, da kupimo pri tujcu boljše ali vsaj za isto ceno, kakor pri domačinu, in ker si domišljujemo, da si »ubogi« Slovenec ne more omisliti tako dobrega blaga in tako velike izbire, kakor »bogati« tujec.

Ako bi delali tako tujci, recimo Nemci, da

bi prezirali svojega človeka Nemca, ker je domačin, prav gotovo bi se ne bliščalo v naši sredi toliko velikih nemških tvrdk. A oni si vedo pomagati in vrediti svoja podjetja.

Zakaj pišem te vrstice?

Te dni sem bil v Trstu. Poiskal sem slovenskega trgovca, ki ima velike zaloge blaga, kakoršnega potrebujem v svoji prodajalnici doma za razprodajo na drobno.

Pogovor naju je pripeljal na naše odnose v gospodarskem oziru. Trgovec mi je tožil, da ga Slovenci zanemarjajo, letajo k tujcem in še pod nos mu dajejo take, da ga mora kot pravega rodoljuba boleti srce.

Dejal mi je: ako bi me Slovenci hoteli obiskovati, lahko bi izhajala trgovina ob samih Slovencih, moja in vseh, ki so še v Trstu. A tako letajo k tujcu, morda v prvi vrsti oni, ki po listih najbolj kriče: »Svoji k svojim!« Slovenci mi pravijo: »Čemu bi kupovali pri Vas, ker pri tujcu dobodemo za isto ceno?« Torej zato gre k tujcu, ker mu Slovenec ne da zastonj?! — Slovenski trgovec je torej dolžan dajati zastonj zato, ker je Slovenec? Torej si nekateri mislijo, da se izvaja slovensko načelo tako, da mora trgovec kupcu dajati blago brezplačno, da ga mora takorekoč — obdarovati?

Zopet drugi trgovec v Trstu mi je dejal: Čemu naj se izpostavljam s svojim narodnim mišljenjem, ker si s tem samo škodujem? Slovenci se ne brigajo za me in hodijo raje k tujcu, tujec pa je toliko samoljuben, da ne bode kupoval pri meni, ako se mu kašem narodnega nasprotnika.

Od tod torej prihaja, da mora toliko slovenskih trgovcev tržaških zatajevati pred tujcem svoj narodni čut in ponos, v zavesti pa, da je Slove-

nec, ugrizniti se z bridkostjo v jezik. Ni čudo, da se blešči po tržaških prodajalnicah vse polno laški popačenih slovenskih firm in da ne veš, ali se pod to firmo skriva pristen narodnjak ali le potujčena reva?

Do tega bridkega spričevala pritirali smo jo sami, ker mrzimo domače in bezljamo k tujcem in židom, kjer smo navadno opeharjeni.

Mi torej nočemo, da se naši trgovci svobodno gibljejo in razvijajo, ker jih nočemo podpirati in jih oteti odvisnosti.

Potem pa še zabavljaj kdo, da Slovenec v Trstu nima toliko poguma, da bi pisal svojo firmo slovenski! Vsak brani svojo kožo in naj slovenski trgovec propade s svojo družino vred, samo da bo tako zaveden, da je tako pogumen, da piše svojo firmo v svojem jeziku, vi pa ga puščate na cedilu! To sem napisal za stotine naših ljudij, ki se krčevito držé gesla: »Svoji — proti svojim!«

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. avgusta.

O položaju piše v »Narodnih Listih« neki poslanec: »Po konferencah v Lšlu so začeli obstrukcijski listi oznanjati, da se pripravlja novi tok proti levici in da bode vlada preklicala jezikovni naredbi. Na podlagi zanesljivih informacij moremo z gotovostjo trditi, da se levičarska poročila ne strinjajo z istino. V odločilnih krogih ni govora o notranji politiki, ker vlada vso pozornost obrača na obravnave z Ogersko. Tudi je neresnična vest, da bi vlada preklicala jezikovni naredbi. Nasprotno; z gotovostjo rečemo, da je načelna enakopravnost češkega jezika definitivno zavarovana. V letošnjem jubilejskem letu se no-

LISTEK.

Izza visokošolskega shoda.

Gospod vrednik! Ni me zastonj tolikanj mikalo na shod slovenskih visokošolcev. Toliko lepih in tolažbe polnih izjav za naš narod že davno ni prišlo iz liberalnih ust, kakor baš na tem shodu. Ženske imajo dandanes povsod prednost. Zato naj tudi jaz najprvo pohvalim izborni »govor« odlične slovenske dame pri komersu. Govorila je kratko, jeden sam stavek, a ta je bil zlata vreden!

Tako krasne napitnice delavskemu stanu zares še ni bilo iz nežnih, ženskih ust! Razven tega ženske niso nič govorile. Zato že lahko preidem do liberalnih možkih govorov. (Op. Kdor je že dolgo z gimnazije, prikljči si zopet v spomin razloček med možkim in možatim!) Gosp. stud. phil. Nachtigall je vse možko-napredno govorjenje izvrstno označil, rekoč: »Slišala so se danes filozofska razmotrivanja in teoremi, kateri pričajo o nezrelosti.« Izborni! O nezrelosti je pričala pred vsem krasna definicija dvoboja, ki nam jo je »pogrunta« g. stud. phil. Reisner. Le-ta se je meni zdela ravno taka, kakor če bi kak kmetski »junak« tako-le opredelil pretep:

»Pretep je splošen običaj, katerega se tudi fantje poslužujemo. Dokler ga svet ne odpravi, tudi mi ne.« Genus proximum in differentia ultima, oba sta izredno dobro pogojena; ob jednom pa kaže ta definicija tudi že, kako lepa in koristna reč je pretep, in kako grozni predsodki leže na očeh njemu, ki se ne vpiše v društvo pretepačev v blagor in prospeh slovenskega naroda!

O nezrelosti so pričale nadalje one besede, ki jih je, žal (žal, pravim, ker je mož sicer pametno govoril) za praškim vseučiliščnim profesorjem pobral gospod stud. phil. Lončar: »Vi na jugu ste tako naivni, da se zaradi vere pobijate, opuščate pa važnejše stvari!« Takega ocvirka pa še ne, kar smo zadnjič klali! Le-ta, mislil sem si, jo je pa res dobro povedal, še boljše nego poganski modrijani, ki so bili pa vsi jedini v tem, je vera v bogove prva in najvažnejša zadeva človekova.

O nezrelosti, skrajni nezrelosti je pričalo glasovanje proti krščanski podlagi občedijske organizacije. Gospod urednik, denimo šale na stran! Odkrito povem vam in vsemu slovenskemu narodu, da se je ob tem žalostnem dejstvu v meni nekaj — utrgalo. O krščanski podlagi, o krščanskih načelih in vodilnih idejah nočejo ničesar slišati krščeni otroci krščanskih sta-

rišev, sinovi krščanskega slovenskega naroda! Niti slišati nočejo o njih, kaj še, da bi po njih mislili, po njih sodili, po njih uredili svoje složno delovanje v čast domovini! In ti ljudje še govoré o organizaciji — v prid, v blagor, v povzdigo slovenskega naroda! Gospoda, tu notri je nezrelost vašega razuma, da ne uvidite, da človek, ki je zatajil, javno pred svetom zatajil svojo vero — da tak človek nikdar koristen ud svojega naroda biti ne more!

In taka nezrelost se potem še odobrava na način, kot jo je odobral gospod župan Hribar pri banketu! — Kako pomilovalno je govoril o »strančici«, ki se je drznila očitno spoznati pred svetom svoje katoličanstvo, v svesti si besed Odršenikovih: »Kdor bode mene spoznal pred svetom, njega bodem spoznal tudi jaz pred svojim Očetom!« Kako se je čudil »pretiranostim teh ljudij« (javno spoznavanje vere tam, kjer je na mestu, to je po g. Hribarju — pretiranost: zopet krasna definicija!) in klical na pomoč preblazega nam vladiko, prav kakor da bi bil hotel zares apostolskega našega vladiko za pričo klicati gosp. stud. med. Ferlanu za ono odločno izjavo, na kateri je potem obstala vsa hvalisana solidarnost naprednjakov v vprašanju o organizaciji, ono sramotno izjavo: »O krščan-

tranja politika ne obrne ne na levo, ne na desno. Istotako so neosnovane govorice o premembli ustave.

Novi župan na Reki je nenadoma našel skupno ogersko-reško srce. Dr. Valenčič, rodом Slovenec, je razvil svoj program in odkril svoje mažaronsko srce, ki gori za tesno združenje reškega mesta z Ogersko. V okviru »modernih zahtev in zakonov« prične se za Reko zlata doba v — ogerski gali.

Sultanov jubilejni dar. Le na tihem si pripovedujejo politični krogi na Dunaju, da misli turški sultan pokloniti našemu cesarju kot jubilejno darilo — zasedeni deželi Bosno in Hercegovino. Sicer je vsa stvar še jako negotova, vendar bi ne bilo nemogoče, da bi sultan mogočnemu jubilarantu na ljubo hotel to zadevo slednjič urediti. Da se mora stvar končno vendar v istem smislu uravnati, je naravno, ker velesile so prepustile Avstriji upravo teh dežel brez kacega obroka, in Avstrija tudi ni brez namena toliko trošila za te dve deželi. — Iz tega stališča tudi lahko razumemo avstrijske vnano politiko gledé grško-turškega vprašanja, zlasti pa postopanje zunanjega ministra z ozirom na blokado Krete, ki je takoj po grško-turški vojni pozval avstr. ladije nazaj. Mnogi so takrat hudo zamerili Goluchowskemu to postopanje, toda z omenjenega stališča, glede Bosne in Hercegovine namreč, je minister le jako oprezno ravnal, da bi ne zmešal prijateljskega razmerja s Turčijo. — To so sicer le kombinacije, ki se pa utegnejo le obistiniti.

Aleksandru II., ruskemu carju - osloboditelju, bodo odkrili te dni v Moskvi spomenik. Vrhijo se veličastne priprave. Ulice moskovske bodo lepše okrašene, kakor ob kronanju. Kmečke deputacije iz vseh krajev Rusije so že v Moskvi, in zdaj prihajajo tudi deputacije iz mest in gradov. Prišle bodo tudi deputacije vseh ruskih polkov; mej drugimi tudi general Verder, nekdanji nemški poslanik v Petrogradu, katerega je pokojni car jako ljubil. Prisostvoval bode odkritju tudi car Nikolaj II.

Španski parlament se snide dné 5. sept., da pritrdi mirovnim pogojem Zjedinjenih držav. Sagasta se je upiral, da bi parlament razsojal o miru, ker bodo pri tej priliki republikanci in karlisti ostro napadali vlado, ki bode z ozirom na rastočo ameriško predrznost imela jako težko stališče. Predsednik Kinley zahteva od Filipinskih otokov vsaj Luzon, ki šteje do 3½ milijona prebivalcev. Poleg tega je Luzon jako važna postojanka, katere si Španci ne bodo dali iz lepa iztrgati. In v tem oziru bodo špansko vlado gotovo podpirale vse stranke.

Cerkveni letopis.

Posvečenje cerkve in velikega altarja na Goričici.

Ko je pred štirimi tedni počil veseli glas, da pride presvetli knez in škof posvetit našo cerkev, se je takoj začelo govoriti o vrednem škofovem

ski podlagi nočemo ničesar slišati!« To je vendar skrajna predrznost!

Gospod urednik, kaj pravite vi k temu? — In kaj pravite k naslednjim besedam, katere je hotel gospod župan Hribar pritiskati menda kot nekaj obliž na vse, kar je poprej govoril, k besedam: »Krščanstvo je med nami klic na boj! Preveč je še med nami katoličanstva in premalo krščanstva!« Kaj se to pravi? Ali je katoličanstvo samó nekaka podvrsta krščanstva? Ali je le-to nekak genus, ono pa species? Quos ego —! Eno samo krščanstvo je in to je katoliško — zapomni si to, komur se ti pojmi mešajo! Če nam je torej res krščanstvo klic na boj, potem je to katoliško krščanstvo, ker drugega ne poznamo, ker drugega Kristus ni prinesel na svet — potem je to katoličanstvo! In če je med nami premalo krščanstva, to je zató, ker je tudi premalo (ne preveč!) katoličanstva. Bodi ga več, bodi! —

Gospod urednik! Oprostite, da sem se malo razvnel. Stvar je resna —

«Im Schoos der Zeit liegen noch viele Begebenheiten, die zur Geburt wollen.» —

(Shakesp. Oth. I., 3.)

Resnico treba včasih tudi resno povedati:

«Der Feige stirbt schon vielmals, eh' er stirbt!«

(Jul. Caes. II., 2.)

—e—

sprejemu in o dostojnem okinčanju okoli cerkve in po vaseh. Vse je bilo na nogah. Fantje in moške so vozili mlaje, jih belili in postavljali. Samo okoli cerkve jih je stalo čez sto. Dekleta in žene so krasile mlaje z venci in zastavami. Vsaka vas je spletla več sto metrov dolgih vencev, tako da je bilo vse z venci prepreženo.

Zastav na mlajih in hišah je kar mrgolelo. V soboto popoldne se je pa kar trlo okoli cerkve in po vaseh. Odrašeni so imeli še čez glavo dela, otroci pa, to se razume, so imeli svoj semenj. Proti večeru je začelo pritrkavati, ljudstvo je vrelo skupaj in prenesli smo slovesno »svetinje« in presveto Rešnje Telo iz cerkve v bližnjo kapelico Matere Božje, kjer so popred naredili šotor, katerega so dekleta jako okusno okinčale. Po opravljenih duhovnih molitvah, začelo je ljudstvo moliti in prepevati pri šotoru in prav v obilnem številu vstrajalo celo božjo noč. Oj, sveta noč, oj, blažena noč! Ko sem okoli polnoči šel k šotoru pogledat, približal se mi je jako vpliven mož, ter mi skoraj jokaje in tresočim glasom zatrdil: Nebeški prizor! Kje je človek, da bi ga to ne pretreslo? Toliko ljudstva pri Jezusu, Mariji in svetinjah mučenikov in vse navdušeno prepeva, da se razlega po celi občini. Komaj je dobro ura polnoči odbila, oglasili so se zopet zvonovi in pritrkavalo je tako vbrano in milo, da so ljudje vstajali in hiteli molit k šotoru. Topiči so pokali in gromeli glasno, in ob štirih je bilo zopet več sto ljudstva ter so molili in prepevali lepe Marijine pesmi do prve sv. maše, ki je bila ob petih. Kmalu po sv. maši vreli so ljudje kar trumoma na prijazno Goričico, od koder smo šli ob sedmih presvetlemu knezu in škofu do prvega slavoloka naproti. Nismo dolgo čakali, kar zagledamo v meglenem zraku, da drdra nekaj voz proti nam in vse je zaupilo: So že tukaj, so že tukaj! In res, v prvem vozu so bili Presvetli z g. tajnikom Levičnikom, v drugem provincijal p. Konstantin in župnik p. Hugolin, v tretjem profesor dr. Svetina in katehet Šarabon, v četrtem naš g. nadžupnik Ivan Zorec in potem še nekaj drugih voz. Pri slavoloku pozdravi prvi presvetlega kneza in škofa domači duhovnik beneficijat J. Strupi. Pozdrav je bil kratek a jako prisrčen, v katerem je povdarjal, da so Presvetli prišli med dobro ljudstvo ter je končal svoj govor z besedami: Bodite prepričani in preverjeni, Presvetli, da nismo zastonj in tje v en dan, ampak polni notranjega čutila zapisali na ta skromni slavolok besede: Mladi in stari podajamo Vam roke in srce.

Milostljivi so na to odgovorili v kratkem, da verjamejo, da tukaj prebiva dobro ljudstvo in da zato tudi oni nam podajajo roko in da njihovo srce bije tudi za nas. Drugi je spregovoril besedo g. župan ter pozdravil Presvetlega v imenu domačjske občine, potem g. nadučitelj, učenka, gasilno društvo po svojem podnačelniku, ravno tako veteransko društvo, državni poslanec g. Kušar in slednjič naše »krščansko del. podporno društvo«. Nato pomikal se je sprevod po krasno okinčani vasi Stob. Na sredi te vasi stal je drugi slavolok z besedami: Ljubljenec naroda, Bog Vas sprimi! Največ ljudstva sešlo se je pri kapelici lurske Matere Božje, kjer so bile zbrane domače dekleta, deloma v narodni noši, in kjer so delali špalir majhni »marinarčki« od štirih do šestih let, vsi v jednaki obleki. Tukaj pri Mariji je Presvetlega pozdravila v imenu vseh domačih deklet prva cerkvena pevka z različnimi in krepkimi besedami. Lepo, do solz ginljivo je bilo slišati, ko je govornica povdarjala, da so se dekleta namenoma tukaj pri Mariji zbrale in da Jih hočejo prav tukaj pri Mariji pozdraviti, ker jim je znano, da so Presvetli velik častilec Marijin. Milostljivi so bili vidno ginjeni in so pozneje sami priznali, da je ta pozdrav izmed vseh drugih na Njih napravil najglobokejši vtis. Potem smo šli skozi umetno napravljena vrata proti cerkvi. Med sprevodom je navdušeno in jako lepo svirala domačjska godba. Predno se je duhovščina nagnila proti duhovski hiši, stal je zopet mogočni slavolok:

Presvetli naš dušni vladar
Posveti nam cerkveni veliki altar!
(Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. avgusta.

(Presvetli cesar) je naznanil svojo zahvalo raznim občinam kočevskega okraja za čestitke povodom vladarske petdesetletnice.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Blagoslovljenje zastave »slov. krščansko-socijalne zveze« ob priliki vseslovenskega delavskega shoda izvršil bode v svoji veliki prijaznosti sam knez in škof dr. Anton Bon. Jeglič. Tudi govor v nunski cerkvi ob tej priliki prevzel bode Presvetli.

(K vojaškim vajam) pri Postojini je danes jutraj odšel domobranski polk št. 4. Vaj se udeležujejo pešpolki št. 27, 87 in 97 ter brambovski polk št. 3. Navzoči bodo: Nadvojvoda Rainer, fzm. knez Windischgraetz in podmaršal vitez Buss.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Gg. A. Kovačič v Šmartin pri Vurbergu, Fr. Kakuška v Dobovo, Jož. Janžekovič v Št. Peter pri Radgoni. Gg. novomašniki: Mart. Agrež v Št. Vid pri Planini, Jan. Ivanc v Luče, Janez Jurko v Slivnici pri Celju, Jož. Poplatnik v Malonedeljo, Gregor Potokar v Dobrno, G. Ferme v Ljubno, Ant. Kocbek v Št. Ropert v Slov. goricah.

(Sv. maša na Rožniku.) V nedeljo dne 28. t. m. praznuje tukajšno delavsko kozumno društvo 4. obletnico svojega obstanka; v ta namen bo na Rožniku sv. maša ob 9. uri, h kateri se vsi člani in prijatelji uljudno vabijo.

(Za Prešernov spomenik.) V korist fondu za Prešernov spomenik v Ljubljani priredile so bile narodne dame povodom županskega shoda v »Narodnem domu« bazar. Čisti dobiček tega bazara znaša 211 gld. 56 kr.

(Lepo knjigo) z naslovom: »V Marijinem Celju«. Zgodovinske in potopisne črtice. Spisal in izdal s pridigami, katere je imel v Marijinem Celju dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru, je preč. kn. šk. lavantinski ordinarijat z odlokom od dne 15. avgusta 1898, št. 2938. »prav rad in s pohvalo« odobril. Knjiga se že razpošilja in prosto ljudstvo, kateremu je ravno namenjena, si jo prav marljivo naročuje. Ker je bilo pri vsakratnem romanju v Marijinem Celju tudi mnogo Kranjcev z lavantinci, si isti s to knjigo lahko pridobijo trajen spominek na marijinoceljsko božjo pot. Knjiga, ki obsega 176 strani zelo ukusnega tiska, stane 30, s pošto 35 kr.

(Iz Unca.) Presvetli cesar nam je podaril za novo brizgalnico 80 gld., katero smo napravili pred dvema letoma. Zelo smo bili potrebni tega orodja, vendar pa bi bili še bolj potrebni, ako se nas bodo res kedaj usmilili z napravo vodovoda. Kaj pomaga, ako bi imeli še več brizgalnic na razpolago, ako bi se pa pripetila nesreča, vode bi pa nič ne bilo, kakor se to pri nas mnogokrat zgodi, posebno v poletenskem času. Vsakemu človeku, kateremu so razmere le količko kaj znane, je jasno, da smo dobre pitne vode zelo potrebni, posebno za živino. Prigodi se pa, da se slabe vode zmanjka in potem je primoran ubogi kmetič vodo voziti iz Planine 1 uro daleč in to se pripeti največkrat, kadar ima kmet največ opravila na polju. Kaj pa bi bilo začeti, ako bi v takem času buknil ogenj, ko bi bili vsi vodnjaki prazni? — Da bi bilo pač kmalu kaj bolje.

(Iz Besnice) se nam poroča: Zadnjo nedeljo zvečer za naš zgornji konec ob cerkvi ni bilo prijetno. Od Kranja gori sem čez sv. Jošt pridrili so se črno temni oblaki v naš konec, ki so plesali godrnjaje ravno nad cerkvijo. Ko parkrat silovito treščil, vsuje se debeli dež, kateremu se kmalu pridruži še debelejša toča, katera ajdo, repo in proso prav dobro sklesti in na tla pomlati. Ker je bil ob enem tudi hud veter, ležalo je potem tudi mnogo sadja po tleh. Še okna v cerkvi so zelo razbita, kar je za nas še hujše, ker nimamo denarja za napravo novih, cerkvi primernih in čednih oken. Bil je velik strah zató, ker je pri nas rada huda nevihta.

(Šulferaju) je sklenil, da ustanovi še letos v Slatini na Štajerskem novo past za slovenske otroke, t. j. da napravi svojo šolo.

(Idrijski visokošolci) prirede dne 3. septembra koncert v korist podpornih društev za slovenske visokošolce na Dunaji in v Gradci. Obljubila je prijazno svoje sodelovanje tudi gospica Anica Lapajne in gospica Antonija Janočna.

(Nesrečni Pistor.) Dne 18. t. m. je hotel v Št. Ilju v Slov. Goricah župan Pistor na prav poseben način proslaviti cesarjev rojstni dan. Zbral je nekaj trdih Nemcev okoli sebe, med njimi tudi nekaj žensk, ter zasadil ob državni cesti z vznesenim nagovorom — Bismarkov hrast. Tako srečen je bil Pistor po tem činu. Prepričan je bil,

da bodo še njegovi pravnuki sedeli pod blagodejno senco njegovega hrasta in se spominjali blaženih src njega in — Bismarka. Toda, kdo naj opiše njegovo žalost in presenečenje drugi dan? — Zvečer je nekdo odrezal mladi hrastič in pustil le majhen iz zemlje žalostno štrleč konec. Toda to še ni vse! Zloba tega človeka je bila še večja: zasadil je na istem mestu črnožolto zastavo! — »Tagespost« imenuje to »ein slovenisches Jesuitenstück«.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 14. do 20. avgusta bilo je 16 novorojenih, 21 jih je umrlo, med njimi 1 za tifuzom, 7 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 1 vsled samomora, 11 za različnimi boleznimi, med njimi 5 tujcev, 8 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer 1 za tifuzom.

(Štajerske novice.) Vlada je na pritožbo slovenskega odvetnika dr. Brumna razveljavila volitve v okrajno bolniško blagajno ptujsko, ker so se vršile nezakonito in ni prišel noben Slovenec v odbor. Razpisane bodo v kratkem nove volitve. — Pri Sv. Juriju ob Taboru so bile oni teden občinske volitve. Izvoljen je bil stari odbor z županom Fr. Hanžičem. — Vseh šest občin župnije Sv. Trojice v Halozah se je izreklo za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Naj bi jih posnemale vse slovenske občine. — Cesarske slavnosti se vrše po vseh slovenskih štajerskih občinah.

(Znižane vozne cene za dijake pri skupnih izletih.) Vodstvo državnih železnic je izdalo sledečo odredbo: Učencem in učenkam, ki obiskujejo katerikoli javni šolski zavod, in ki napravijo pod nadzorstvom učiteljskim izlet v II. in III. razredu običajnih osebnih vlakov (brzovlaki so izzeti), se je dovolilo 50 odstotno znižanje normalne cene, in sicer neglede na daljavo in na število udeležencev. Isto tako velja ta polajšava za spremljačje učiteljstvo. Naznaniti se morajo taki izleti najmanj 24 ur poprej na dotični postaji. Kaka posebna prošnja na železnično ravnateljstvo ni potrebna.

(Tržaški odnošaji.) Ker namerava pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku prirediti prihodnjo nedeljo veliko veselico, katere čisti dohodek je deloma namenjen za družine zaradi političnih izgrediv zaprtih okoličanov, se že drgnejo lahonski listi ob to veselico in jej podtikajo politične namene. V »Sera« piše nek »Prosečan«, da noben občanar proseški ne pojde na to veselico, katera ima namen, zopet pokvariti dobre odnošaje mej mestom in okolico itd. Kam v teh besedah proseški pes taco moli, je takoj razvidno. Pevsko društvo »Hajdrih« je že staro in pošteno slovensko društvo, na katerem ni nobenih madežev, kakoršnih je dobiti obilo na izvestnih italijanskih društvih. Da bi to društvo lahonski obrekovalci, kakoršnih se žalibog nahaja pomešanih po vsej okolici med slovenskim ljudstvom, da združbe delajo, nekoliko oblatil, podtika mu politične namene, češ, da hoče podpirati »politične zločince« in razburjati dobre odnošaje med mestom in okolico. Kadarkoli se imenujejo v Trstu zaradi političnih dogodkov zaprti okoličani, vsikdar zapeče tržaške lahone, kakor zažge vest morilcu spomin na njegovo žrtev. Kajti to jih boli, da se Slovenci usmiljeno spominjajo žrtev lahonske zlobe, ki je prav po nedolžnem spravila toliko okoličanov za mesece pod ključ, mesto da bi bili doma v podporo kmetijstvu. Tisti zlobni zloglasni državni pravdnik Frauš, ki se je na zatožbah penil ljubezni do Slovencev in prav za prav provzročil vso nesrečo, se nahaja zdaj med turškimi čuvaji na carigrajskih tleh, kamor zares tudi sodi, a okoličanski Slovenci morajo še britko čutiti posledke njegove zlobe. Ako tržaški Slovenec čuti usmiljenje s svojo krvjo in podpira s svojim krvavo prisluzenim denarjem one nesrečnike, ki trpe vsled znanih, od lahonske strani uprav satansko izzvanih izgrediv, podtikajo lahoni temu početju usmiljenja — politične namene. Po mnenju te sodrge bi noben Slovenec ne smel prsta ganiti v pomoč bednim in pustiti, da poginejo. To bi bilo hladilo za črno sovraštvo te klike, ki nima primere na vsem širokem svetu več! (Konec sledi.)

Društva.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kropo-Kamnogorico-Dobravo) priredi v nedeljo, dne 28. avg. 1898. l. veselico v Podnartu. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Srečkanje. 3. Prosta za-

bava. Med posameznimi točkami poje Kroparski moški zbor pod vodstvom g. J. Zupana. Začetek ob 1/4. uri popoldne. Vstopnina 10 kr. Ker se veselica vrši v prid prekornostne družbe sv. Cirila in Metoda se preplačila hvaležno vsprejemajo. K obitni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Čitalnica Vič in Glince) ima svoj izredni občni zbor v nedeljo dne 28. avgusta t. l., ob 1/2. uri popoldne.

(Vabilo) h koncertu, katerega priredi Slovensko bralno društvo v Tržicu v nedeljo, dne 28. avgusta 1898. leta v gostilni g. J. Avsenika v Begunjah. — Začetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 20 kr. za osebo. — Čisti dohodek je namenjen za Prešernov spomenik. — Pri neugodnem vremenu se koncert preloži na prihodnjo nedeljo 4. septembra. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Pevsko društvo »Adrija« v Barkovljah.) Vabilo na slavnostno obletnico v spomin odpretja »Narodnega doma« v Barkovljah, katera se bode vršila z veliko vrtno veselico v nedeljo dne 28. avgusta 1898. na okrašenem vrtu »Narodnega doma«. — Na slavnostni veselici bodo sodelovali: Novo pomnoženi moški in mešani zbor pevskega društva »Adrija« pod vodstvom g. H. Ražem-a. — Oddelek veteranske godbe pod vodstvom gosp. F. Majcen-a in društveni diletantje. — Začetek točno ob 5. in pol uri popoldne. — Vstopnina: Na veselico za odraslene 25 nvč., za otroke do 10. leta 15 nvč. Na ples za gospode 40 nvč., za gospe 20 nvč. — Ker je namen veselice jako blag, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Narodno gospodarstvo.

Statistično poročilo o letini za l. 1897.

(Konec.)

V tostranski polovici so pridelali tekom leta 1897 na 62.070 ha 900.119 hl. prosa (14.5 hl. na 1 ha); na 155.429 ha 1.856.292 hl. ajde (prve in druge setve, povprečno po 12 hl. na 1 ha); na 278.388 ha 3.009.285 hl. fižola (10.8 hl. na 1 ha), slame 131.153.122 q; na 82.871 ha 183.993 q (2.2 q na 1 ha) lanenega semena in 400.047 q (4.8 q na 1 ha) lanenega prediva; na 34.739 ha 46.680 q (1.4 q na 1 ha) konopljinega semena in 184.494 q (5.3 q na 1 ha) prediva.

Krompirja so vsadili na 1.160.378 ha in ga pridelali 80.010.949 q (69 q na 1 ha). Za peso in repo so porabili 154.211 ha zemlje in pridelali 24.335.635 q (157.8 q na 1 ha). Zelja so nasadili na 70.969 ha in dobili 6.736.642 q (94.9 q na 1 ha). Za drugo sočivje so porabili 13.316 ha.

Druge detelje in otave je bilo v vsi tostranski polovici na 934.282 ha 34.165.073 q (36.6 q na 1 ha) in na Kranjskem na 18.037 ha 741.668 q (41.1 q na 1 ha). Mešanice so pridelali na 181.945 ha 6.597.920 q (36.3 q na 1 ha), na Kranjskem pa na 480 ha 14.850 q (29.9 q na 1 ha). Semenske detelje so nakosili pri drugi košnji v naši kronovini na 1.343 ha 3771 q (2.8 q na 1 ha), v državni polovici pa na 43.359 ha 76.420 q (1.8 q na 1 ha).

Travnikov je bilo v pretečenem letu 3.008.813 ha z 91.279.287 q (30.3 q na 1 ha) sena, na Kranjskem so dobili mrve na 171.200 ha 4.203.831 q (24.6 q na 1 ha).

Sadja ni bilo mnogo na Kranjskem: Jabolk in hrušk za 33.820 q, češpelj za 12.715 q in orehov za 7180 q. V celi tostranski državni polovici je bilo jabolk in hrušk 557.726 q, češpelj 597.288 q in orehov 25.785 q.

Vina so pridelali na 252.984.5 ha vinogradov 2.774.949 hl (10.9 hl na 1 ha), in sicer 1.105.283 hl belega, 1.417.658 rudečega in 252.008 hl mešanega. Zraven tega so prodali grozdja za 11.060 q. — Kranjska je pridelala na 11.631 ha 59.839 hl belega, 6543 hl rudečega, 72.490 hl mešanega vina (skupaj 138.872 hl, t. j. 12 hl. na 1 ha) in grozdja 245 q. Koliko se pridelala vina še le v kleti, ni zapisano v letnem poročilu.

Na Kranjskem je 11.631 ha vinogradov, med njimi 8789 ha okuženih. Vinska letina za l. 1897 jo dosegla dobrih 90 odstotkov povprečne letine tekom zadnjih 20 let. Torej je bila nekoliko boljša od predlanske letine. Vino je bilo boljše. Deloma je napravila škodo toča v vinogradih sodnijskih okrajev Postojna, Bistrica, Senožete, Krško, Metlika in Vipava.

Če primerjamo na Kranjskem posamezna okrajna glavarstva z ozirom na pridelek, zapazimo,

da so največ pšenice (28.202 q) pridelali v kranjskem okr. glavarstvu. Relativno največ (10.7 q na 1 ha) so je pridelali v kočevskem okr. glavarstvu in najtežja (77.2 kg. za 1 hl.) je bila v radovljiškem okr. glavarstvu. — Rži so primeroma največ pridelali (17.153 q) in tudi relativno (8.2 q na 1 ha) v krškem okr. glavarstvu. Najtežja (71.1 kg.) je pa bila v črnomaljskem okraju. — Glede ječmena se je odlikovala ljubljanska okolica s 24.428 q in 11.7 q za 1 ha. Najtežji je bil ječmen v črnomaljskem okraju (66 q kg.). — Največ ovsa (26.344 q) je zopet pridelala ljubljanska okolica. Relativno boljše je pa rodilo (14.4 q na 1 ha) polje v kočevskem okraju. Najtežji je pa bil oves v logaškem okraju (50.6 kg.) — Koruze je največ pridelal novomeški okraj (20.249 q). Relativno največ (17 q na 1 ha) so pridelali koruze v postojnskem okraju, dočim je bila najtežja v črnomaljskem okraju (75.6 kg.).

Letnemu poročilu je naloženih še 8 zemljevidov tostranske državne polovice, ki kažejo razmerje pridelkov (pšenice, rži, ječmena, ovsa, koruze, krompirja, sladkorne repe in vinoreje) v posameznih kronovinah. Splošno je letno poročilo jako izvrstno sestavljeno.

Telefonska in brzojavna poročila.

181. 26. avgusta. Presvetli cesar se je sinoči ob pol 9. uri odpeljal na Dunaj; na kolodvor so ga spremili nadvojvoda Franc Salvator, princ Leopold bavarski in nju soprogi.

Dunaj. 26. avgusta. Zjutraj ob 5. uri je prišel cesar na Dunaj, potem se je odpeljal v Schönbrunn. Ministri Thun, Kaizl in Bärnreither so prišli tudi danes zjutraj na Dunaj.

Dunaj. 26. avgusta. Ministri so došli z Budimpešte na Dunaj. Ministerski svet se danes vrši. Jutri poroča grof Thun cesarju o položaju. — Vladni listi poročajo, da se je sporazumljenje doseglo. Kvota je 35.

Dunaj. 26. avgusta. Splošno se sodi, da se avstrijski državni zbor kmalu skliče, da izvoli kvotno deputacijo, ki nadaljuje obravnave z Ogersko.

Dunaj. 26. avgusta. Včeraj dopoldne je bil v cerkvi sv. Štefana slovesen pogreb nadškofa Angererja ob udeležbi mnogih dostojanstvenikov in korporacij; navzoči so bili tudi nadvojvoda Rainer, vojni in naučni minister, ces. namestnik, župan in mnogo občinstva. Truplo, katero je blagoslovil kardinal Graseba, so prenesli na pokopališče pri Heiligenstadtu.

Praga. 25. avgusta. Kakor »Politik« poroča, da je včeraj na svojem gradu pri Plznu umrl princ Franc Josip Lobkovic v 59. letu.

Budimpešta. 26. avgusta. Včeraj so se pričela posvetovanja ob 11. uri. Zvečer je domobranski minister baron Fejervary na čast avstrijskim ministrom priredil diné. — Iz Temešvara poroča »Correspondenzbureau«, da cesar ne bode vsprejel zastopnikov raznih veroizpovedanj, ker bode navzočnost cesarjeva v Buzijašu imela le vojaški značaj.

Budimpešta. 26. avgusta. Pri posvetovanjih ogerskih in avstrijskih ministrov dne 24. in 25. avgusta je bil razgovor o načinu, kako bi se sklenila avstro-ogerska nagodba. Podlaga razgovorom so bili predlogi avstrijske vlade. V svrhu končne odločitve bodo v kratkem v Budimpešti in na Dunaju nova ministerska posvetovanja.

Budimpešta. 26. avgusta. »Magyar Ország« je poročal, da so baje agitatorji ogerskih in avstrijskih narodnostij v Karlovih Varih sestavili agitacijski odbor, da pospešuje federalizem v celi državi. S to prazno govorico se pečajo mnogi listi. Tako piše »Mag. Uiszag«: Ogerski merodajni politiki so vedno pobijali federalizem v Avstriji in na Ogerskem. Tako se je Andrassy odločno upri poskusom grofa Hohenwarta. »Bud. Naplo« naglašja, da bode težko prepričati namere federalizma. »Or. Hirnap« izjavlja, da federalizem nima srca za monarhijo ter škoduje vnanjemu vplivu države. Sicer pa je,

piše ta list, federalizem tolika budalost, da se mora vsak poskus izjaloviti.

Budimpešta, 26. avgusta. Poročila o vspehu razgovorov glede obnovitve nagodbe so si zelo nasprotujoča. Nekatera trdijo, da se je v poglavitnem doseglo sporazumljenje, druga pa pravijo, da nimajo nobenega pozitivnega vspeha, niti tega, da bi se bilo zjasnilo politično obzorje.

Zader, 26. avgusta. Nadzornik armade princ Windischgraetz in cesarski namestnik David sta se pripeljala v Melinje. Potresi v Trilju se ponavljajo.

Praga, 26. Zadnja seja češkega katoliškega shoda je veljala socijalnemu vprašanju. Vsprejele so se resolucije, zadevajoče rešitev tega vprašanja. Shod se je izrekel tudi za narodno enakopravnost ter pozivlje češke katolike, krepko in vstrajno delovati za pravice krone sv. Vavclava in za češko državno pravo. Dunajski Čeh Pavlek je omenjal žalostnih razmer čeških katolikov na Dunaju, ki nimajo zadosti čeških govorov v cerkvah. Shod je v tem smislu vsprejel predloženo resolucijo.

Krefeld, 26. avgusta. Katoliški shod je v včerajšnji seji rešil raznotere predloge. Namestni škof je v daljšem govoru priporočal bratovščino sv. Mihaela ter naglašal potrebo finančne neodvisnosti sv. Očeta, ki je pogoj neodvisnosti v politiki rimskega stola. V zadnji javni seji je predsednik pre-

čital telegram sv. Očeta, ki je podelil apostolski blagoslov vsem zborovalcem.

Belgrad, 26. avgusta. Srbski poslanik v Carigradu je dobil nalog, naznaniti turški vladi, da Srbija zahteva jednega člana v komisiji za preiskavo silovitosti, katere so Arnavtje provzročili proti Srbom v vilajetu Kosovo.

Petrograd, 26. avgusta. Pri odkritju spomenika carju Aleksandru II. bode avstr. cesarja zastopal veleposlanik princ Liechtenstein; slovesnosti se udeleži tudi deputacija avstrijskega ulanskega polka št. 11, ki na večne čase nosi ime Aleksander II. Na povelje carjevo bodo deputacijo v Moskvi slovesno vsprejeli.

Kronberg, 26. avgusta. Grški kraljevič in soproga sta se odpeljala v Moskvo, da se udeležita odkritja spomenika carja Aleksandra II. Iz Moskve se odpeljeta na Dansko.

Pariz, 26. avgusta. „Gaulois“ poroča, da je general Pellieux pred preiskovalnim sodiščem glede Esterhazyjevega zasebnega življenja izpovedal jako obtežilne stvari. Imenovani list trdi, da bodo tudi Esterhazyja črtali iz imenikov armade.

Rim, 26. avgusta. Obsedno stanje je preklicano v pokrajinah Pisa in Grosseto.

New-York, 26. avgusta. „Herald“ poroča, da je na otoku Haitan izbruhnila vstaja. Misijonarji in krščanski domačini so zbežali.

Newyork, 26. avgusta. Danski parnik „Norge“ je 20. t. m. zadel ob francosko ladijo „La Coquette“, ki se je takoj potopila; kapitan in 8. mož se je rešilo, 16 mož je utonilo.

Tuji.

24. avgusta.

Pri **Lloydu**: Blasig iz Ronč. — Viččina iz Trsta. — Perše iz Rovinja. — Narmolija iz Mirnega. — Mauri z Reke. — Hočevar iz Ortneka. — Wilfan iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Fischer iz Sarajeva. — Zirkounig iz Trsta. — Kunstelj z Vrhnike.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm
25	9. zvečer	737.0	19.8	sr. vzh.	oblačno	
26	7. jutraj	738.6	18.2	sl. sevzh.	del. jasno	0.0
	2. popol.	738.8	24.0	sr. jvzh.	skoro oblč.	

Srednja včerajšnja temperatura 19.5°, za 1.7° nad normalom.

Radi smrti zatvorjena bode prodajalnica c. kr. glavne tobačne zaloge v Ljubljani v soboto, dné 27. t. m., ob polu 4. uri popoldne.

578 1-1

576 3-2

Tomo Tollazzi
iz Logatca

toplo priporoča iz svoje zaloge 566 3--3

pristna vina

na primer laška, istrijska itd.

Postrežem tudi rad z vzorci.

Stanarinske knjižice
za stranke z uradne potrjenimi deločbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Razglas.

Na dan pred Malo gospojnico ali Malo mašo in v soboto pred belo nedeljo bo vsako leto v

Zagradcu blizu Žužemberka **semenj za živino, kramo itd.**

To sta stara semnja, ki se bodeta obnovila. Ker leži Zagradec ob cesti in blizu železniške postaje Zatičina, pričakuje se mnogo živine, krame, a tudi mnogo kupcev. Prvi semenj bo toraj letos prihodnji mesec in to 7. septembra.

Županstvo občine Zagradec,
dné 23. avgusta 1898.
Župan: **Jožef Papež.**

Eričar & Mejač,
Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

priporočata:

- Obleke za gospode.
- Površnike.
- Haveloke.
- Sacco iz lustra ali grebenaste tkanine.
- Telovnike za pranje.
- Otroško obleko.

Sploh vse v zalogi nahajajoče predmete po znižanej cent.

Med. univ.
doktor Ivan Geiger
okrožni zdravnik v Krškem

uljudno naznanja, da

ordinuje vsaki dan, izvemši nedelje in praznike popoldne, od 9. do 11. ure predpoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Dunajska borza.

Dné 26. avgusta.		Dné 25. avgusta.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 70 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 > 55 >	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 > 50 >	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	165 > — >
Avstrijska zlata renta 4%	121 > 50 >	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 > 25 >	Rudolfove srečke, 10 gld.	19 > 40 >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 > 40 >	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 35 >	Salmove srečke, 40 gld.	26 > 50 >
Ogerska zlata renta 4%	120 > 65 >	Tisne srečke 4%, 100 gld.	140 > — >	Salmove srečke, 40 gld.	81 > — >
Ogerska krona renta 4%, 200	98 > 55 >	Dunavske vravnave srečke 5%	130 > — >	St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	909 > — >	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 > 50 >	Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	360 > — >	Posojilo goriškega mesta	112 > — >	Ljubljanske srečke	23 > 25 >
London vista	120 > — >	4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	157 > 20 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 82 1/2 >	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 50 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 > — >
20 mark	11 > 75 >	Prijotitne obveznice državne železnice	225 > 75 >	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	444 > — >
20 frankov (napoleonidor)	9 > 53 >	južne železnice 3%	180 > 60 >	Splošna avstrijska stavbinska družba	111 > — >
Italijanski bankovci	44 > 30 >	južne železnice 5%	127 > 50 >	Montanska družba avstr. plan.	165 > 60 >
C. kr. cekini	4 > 64 >	dolenjskih železnice 4%	99 > 50 >	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171 > — >
				Papirnih rubljev 100	127 > 10 >

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.	Menjarnična delniška družba „M E R C U R“ l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobeltgasse 2.	Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.
---	---	--